

KESKUSTELUALOITE 18/2001 vp

Ihmisoikeudet Suomen ulkopoliitikassa

Eduskunnan puhemiehelle

Ulkoasiainvaliokunta on antanut kesäkuun 6. päivänä 2001 lausunnon (UaVL 3/2001 vp—MINS 10/2000 vp) ulkoasiainministeri Erkki Tuomiojan marraskuun 29. päivänä 2000 valiokunnalle antamasta selvityksestä "Ihmisoikeudet ja Suomen ulkopoliittikka".

Mainittua ihmisoikeusselvitystä edelsi valtioneuvoston vuonna 1998 antama ihmisoikeusselonteko. Nämä molemmat ihmisoikeusasiakirjat on valmisteltu ulkoasiainhallinnossa ja ne ovat käsitelleet lähinnä Suomen virallista ihmisoikeuspolitiikkaa osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Tulevaisuudessa ihmisoikeuspolitiikan käsitely olisi tärkeää ulottaa myös muiden ministeriöiden hallinnonaloille, jolloin ihmisoikeusnäkökulman sisältö ja merkitys saisivat nykyistä enemmän painoarvoa. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että eduskunnalle annettavan ihmisoikeusraportin valmisteluun osallistuisivat eri ministeriöt. On tarkoituksenmukaista, että ihmisoikeusraportti annettaisiin eduskunnalle kerran vaalikaudessa valtioneuvoston selontekona ja että selontekoa eduskunnassa käsiteltäessä muut erikoisvaliokunnat antaisivat omaan toimialaansa kuuluvista ihmisoikeuskysymyksistä lausunnon ulkoasiainvaliokunnalle.

Ulkoasiainvaliokunta on kiinnittänyt launnonsaan huomiota ulkoasiainhallinnon rajallisiin voimavaroihin ihmisoikeuksien alueella. Perustuslain 1 §:n 3 momentti asettaa valiokunnan mu-

kaan oikeudellisen perustan Suomen ihmisoikeuspolitiikan tehostamiselle. Kyseinen säännös kuulu seuraavasti: "Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi." Suomen ihmisoikeuspolitiikan tehostaminen voi tapahtua esimerkiksi vahvistamalla ihmisoikeustutkimusta ja ihmisoikeusasiain seurantaa ja koordinoitua sekä lisäämällä ihmisoikeusongelmia koskevaa säännöllistä raportointia.

Naisten, lasten, vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksien sekä rasmin vastaisen toiminnan lisäksi on huomiota kiinnitettävä myös vammaisten oikeuksiin. Monikulttuuristen vähemmistöjen ihmisoikeuksien edistäminen on niin ikään tärkeä painopistealue. Yhteiskunnan muuttuessa yleensä erilaisuuteen kohdistuva syrjintä lisääntyy ja monissa tapauksissa myös viranomaiset tosiasiallisesti hyväksyvät tällaisen syrjinnän ilmenemismuodot. Erityistä huomiota tulee kiinnittää myös moninkertaisen syrjinnän kohteeksi joutuviin ryhmiin ja yksilöihin.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioitavasti,

että eduskunta syysistuntokauden alussa käy ajankohtaiskeskustelun ihmisoikeuksista Suomen ulkopoliitikassa perusteluissa mainittujen valtioneuvoston selvityksen ja ulkoasiainvaliokunnan lausunnon pohjalta.

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 2001

Liisa Jaakonsaari /sd

Versio 2.1

KA 18/2001 vp — Liisa Jaakonsaari /sd

Ajankohtaiskeskustelu 3.10.2001